

Преглед страних часописа

Од садашњег броја нашег часописа стараћемо се да упознавамо наше читаоце са садржајем најважнијих страних часописа, који се баве питањима наше струке и професије. Преглед ће обухватити оне бројеве тих часописа који буду изашли и доспели уредништву у размаку времена између два наша наредна броја.

Поред наслова појединих чланака са преводом на наш језик ми ћемо покушати, у колико то буде могуће, да обележимо у неколико редова, питања, која они расправљају.

У вези са временом, које преживљујемо, неколико стручних часописа у државама, које су потпале под окупацију, прекинули су са изласком.

Тако је већ од прошлог септембра нестало одличних пољских часописа: „*Przegląd Mierniczy*“ („Геометарски преглед“), орган удружења пољских геометара и „*Geodeta*“, орган удружења пољских геодетских инжењера. Нестало је „*Journal de Géomètres Experts*“, који је издавао познат многим од наших читалаца, њихов одушевљени пријатељ Рене Данжер; његов овогодишњи априлски број био је последњи. Нема сумње да је иста судбина снашла и остале француске као и белгијске професионалне листове наше струке.

Званични орган међународног фотограметријског удружења „*Photogrammetria*“, који је ступио у овој години у дрећу годину издања, чији је главни уредник холанђанин *Schermerhorn*, стигао је да изда само један јануарски свој број. Ни априлски, ни јулски наредни бројеви нису достављени претплатницима. Могли би и њега сматрати за изгинулог.

Тако тоталан рат не само односи људске животе, руши и пада на милијарде материјалног блага, него и тешко погађа ток културног живота и напретка појединих народа и човечанства.

Код зараћених страна стручни часописи продужују да излазе нормално у Немачкој, Италији и, сигурно, у Енглеској, са којом на жалост, нисмо досада могли успоставити професионалну везу.

Чеси се држе жилаво. До прошле године они су продужавали издање „*Zeměměřičkog Věstníka*“. Ове године довршена је реорганизација стручних и професионалних удружења слично национал-социјалистичким идејама. Све техничке струке су концентрисане у Савез чешких инжењера и архитеката (S, IA) који руководи издањем стручних часописа, између којих и „*Zeměměřičky obzor*“. Ипак, овај часопис је сачувао у поднаслову своје пређашње име и уређује га пређашњи уредник инж. *V. Pour*.

У овом прегледу ми ћемо ставити на прво место словенске часописе, а после њих долазе издања других народа.

РУСИЈА. „Геодезист“, бр. 6 — Јуни — Г. Левадный и Е. Бродецкий. Хозрасчет в системе аерогеодезических предприятий — (Газдински прорачун надлештава за аероснмање).

У Совјетској Русији установе, које изводе техничке радове, спадају у ранг „предузећа“; резултат њиховог рада се процењује, као биланс рада једног привредног предузећа: на једној страни — план годишњег рада и предрачун, према којему се отварају кредити, а на другој — трошкови скопчани са радом радништва и резултати рада упоређени са планом рада.

Предрачун се зове „аозрасчет“ и основима његове израде посвећен је чланак.

Д. И. Курилин. Неке одређене закључке из практичког примена „Правил по оценке качества залета аэросъёмочных участков“. Писац се бави питањем резултата примене новог правилника за услове, који се траже од метења при ваздушном снимању и у колико ови резултати одговарају циљевима постављеним при изради правилника.

А. С. Лабанов. — Прибор для проведения начальных направлений. — У чланку је описат прибор за уцртавање почетних праваца на аероснимцима, који служе за развијање маршруте на снимцима аеротриангулације.

Ю. Д. Буланже. — Об определении высот гравиметрических пунктов методом барометрического нивелирования. — Мерење тежине сада улазе као један неопходан елемент у градусна мерења. У чланку се расправља питање — под којим условима и при којем начину барометрични нивелман може задовољити потребе гравиметријских мерења.

Н. В. Виноградов. — О международной миллионной карте мира. — После других конференција на међународни географски конгресима од 1891 до 1908 г. било је одлучено 1909 г. да се приступи изради карте целог света у размери 1:1000000. У чланку се износи кратак историјат овог подухвата, резултати, који су постигнути у току времена од 30 година у разним државама, и мере, које су предузете у СССР, за израду државне карте. Ова карта у свему одговара условима за међународну карту света.

Н. И. Шилов — Международная карта мира в масштабе 1:1 000 000 как общая, так и специальная. — Писац анализира делове међународне карте света израђене у различитим државама, расправља питање о објектима који се унашају на ову карту са тачке гледишта њене оптеречености и погодности за практичну употребу и залаже се за то да би карта служила и авионавигационим потребама.

В. И Шрагин. — Предварительные итоги сбора материалов для Государственной карты СССР. — Израда државне карте СССР. подељена је између постојећих нарочитих установа у Русији, које се баве израдом оригинала карата према наредбама централних органа, преко којих иду све поруџбине на карте. Лењинградској установи подељена је израда карата појединих делова Сибира, где не постоји непрекидно детаљно снимање. У чланку се описује какав се материјал искоришћује при изради карата овако, мало проучених, области.

Ф. К. Куропатенко. — Об использовании планов земель колхозов для целей картографирования. — При уређењу колективних пољопривредних газдинстава (колхоза) потребно је вршити обична детаљна снимања у већим размерама. Податке ових снимања претстављају материјал од велике вредности за израду ситуације на картама. Писац се залаже да се при оваквим снимањима узимају у обзир потребе картографије да би олакшали употребу добивених резултата у ту сврху и наводи низ мера које би требало предузети у том циљу.

В. И. Баранцевич. — Государственная картография Германии. — Даје се опис картографске службе у Немачкој и постојећих главних врста немачких карата са њиховим карактеристичним особинама.

Т. Дойников. — О работе химической лаборатории 1-ой картографической фабрики 1938—1939 г. г. — При сваком заводу за израду карата у СССР. постоје нарочите лабораторије у чију дужност спадају — израда потребних бојних раствора; отклањање недостатака и тешкоћа, који се могу појавити у технолошком процесу; проналасци у циљу побољшања продукције; испитивања и истраживања оних нових питања, која се појаве или наслуте у току рада завода. У чланку је реферисано о резултату рада једне такве лабораторије у току 1938—39 г. и објављено неколико рецепата, који су омогућили побољшање појединих делова производње.

М. Костриц. — Максимально использовать материалы аэросъемки. — У чланку се наводе начини, који би омогућили што потпуније, тачније и целисходније искоришћавање фотопланова при изради карата.

Г. А. Аристов. — Всесоюзное гравиметрическое совещание. — Извештај са свесавезне конференције о гравиметријским мерењима, на којој су узели учешћа претставници 22 научне установе; ове установе имају непосредног интереса и учешћа у гравиметријским мерењима. Главно питање, које је расправила конференција, било је уједињење, координација и усавршавање гравиметријских радова. Поред тога дискутовано је 27 реферата и извештаја.

Д. С. Шейн. — Электрическая машина для уравновешивания геодезических измерений. — Писац објашњава основни принцип машине за геодетско изравнавање полигонских и нивелманских мрежа конструисан на бази мерења елемената електричних струја. Формуле, које проистичу из основног закона Кирххофа за електричне струје, показују потпуну идентичност са једначинама теорије грешака — једначинама грешака, условним и нормалним једначинама. Ова сличност је стављена у основу конструкције нове машине за изравнање, где мерење појединих електричних елемената даје величине тражених поправака. Остварени примерак машине даје тачност до стотинитих делова јединице, што је доста у већем броју случајева праксе.

Резолуција гравиметричког савештања обавештава о закључцима гравиметријске конференције, о којој је било речи у чланку Г. А. Аристова.

Број 6 часописа завршава се библиографијом и хроником.

ЧЕШКА. — *Zeměměřičský obzor* — Číslo 6.

Ing. Dr. V. B. Staněk a ing. J. Potoček — Vývoj způsob měření intenzity tíže e Čechach a na Moravě — (Развој начина мерења тежине у Чешкој и Моравској).

Уз кратке историјске податке о почетним радовима на мерењу тежине у Чешкој и сажет опис Штернековог клатна наводе се податци о гравиметријским радовима за време Чехословачке републике са детаљнијим описом аутоматског прибора фирме Фехнера са четири клатна и његовог руковања.

Ing. Art. Štvan. *Vyvozujeme logaritmus čísla*, (Изводимо логаритам броја).

Поводом разлике у $\lg \frac{a-b}{a+b} = \lg \frac{1}{593}$ за међународни елипсоид, која постоји између вредности тог \log наведене у *Bulletin Géodésique* и у чешким таблицама у 11 децимали, Ing. Štvan предузео је испитивање, која је од две вредности исправна. У чланку се наводе начини рачунања логари-

тама се више (до 20) децимала, као и рачунање дотичне вредности. Добивена вредност поклапа се са оном из „Bulletin Géodésique“.

Ing. Aug. Weis. Scélovani pozemků a železnice — (Комасација у вези са грађењем железница).

Писац се залаже за извођење комасације, а упоредо са пројектовањем железнице, оних општина, кроз које железница пролази и наводи за то низ разлога економске, политичке и техничке природе.

На крају свеске часописа прикључен је број 6 „Věstnika SIA“ — Савеза инжењера и архитекта, у којем се расправљају сталешка и професионална општесавезна питања и налазе обавештења о кретању живота у појединим савезним гранама. Интересантно је да према објављеном списку нових чланова њихов број се пење на 14.020 чланова.

У Веснику је увршћен одељак за библиографију геодетске и геометарске литературе — нових књига и часописа.

ИТАЛИЈА. — *Rivista del Catasto* (Катастарски преглед) Бр. 3. — Мај—Јуни 1940.

Као што у свима ауторитативним државама сталешки живот има обавезно уређење, то у Италији, као и у Русији, бригу о главним техничким издањима води држава. Пошто располаже великим материјалним могућностима технички часописи, а у том реду и **Revista del Catasto**, се одликује одабраним материјалом, одлично сређеним и опремљеним од стране стручних капацитета. Али, наравно, под овим условима не налази места израз професионалних тежњи, не провејава дух слободног стваралаштва. Све је, донекле, укалупљено, аранжирано и укочено званичним директивама.

Insieme to della Commissione s r gli studi relativi alla probatorietà del Nuovo Catasto Edilizio Urbano. (Четак рада комисије за упоредно проучавање питања о увођењу новог катастра зазиданих варошкихседа).

L'andamento e lo stato dei lavori per la formazione del Nuovo Catasto Italiano (Situazione al 30 giugno 1939-XVIII) Напредак и стање радова на формирању новог италијанског катастра. — Стање на дан 30 Јуна 1939 г. — XVIII).

Dott. ing. Alfredo Paroli — Il problema delle regolazione territoriali — (Проблем регулације политичких граница).

Наводе се постојеће неправилности граница политичких општина и чине се предлози за њихово отклањање и систематизацију.

Dott. ing. Aminto Agostini — Planimetro a lituus. (Планиметар литуус).

Анализирају се особине криве зв. литуус ради примене ка конструкцији прибора за мерење површина, коме је писац дао име „планиметар литуус“; уз опис практичне примене новог планиметра испитују се извори могућих грешака и саопштавају се резултати, који су извршени ради одређивања инструменталних констаната а у вези са величином рачунате површине и тачношћу, коју желе постићи. У закључку се износи под којим околностима и условима употреба планиметра је најпогоднија.

Ing. dott. Nino Famulare. Le spese per imposte nella stima del valore venale dei fabbricati. —

Полазећи од претпоставке да је аналитичка процена непокретности најисправнија писац доказује да при одређивању највероватније вредности непокретнине пијаћној треба да се одбије средња, а не стварна сума пореских терета. Исти принцип важи при одређивању продајне вредности према закону од 15 Јануара 1885 г. бр. 2892.

Prof. dott. ing. Guido Di Ricco — Edificio di misura ad equazione di portate lineare — Parte prima. (Прибор за мерење потрошње воде према линеарној једначини).

Чланак има за циљ да стави предлог за конструкцију новог прибора за мерење потрошње воде за наводњавање са отвором израчунатом на бази линеарне једначине. После описа појединих делова прибора и његових функционисања писац објашњава извод формула за одређивање количне воде, која протиче кроз прибор и оне конструктивне промене у случају протицање воде под притиском.

Prof. dott. Lello Gangemi — Vita economica e finanziaria (Економски и финансијски живот).

1. Новац, кредит и банковски промет према годишњем извештају гувернера италијанске банке. — 2. Извештај Института за унапређење италијанске индустрије. — 3. Ванредни порез на војну добит. — 4. Финансијска политика фашизма.

Обилно је претстављен у часопису библиографски одељак, у коме се даје садржина најважнијих чланака италијанских и страних стручних часописа и појединих расправа из области геодезије, катастра, фотограметрије, бонитирања земљишта, мелиорације и пољопривредне економије.

НЕМАЧКА обилује стручним часописима. Најстарији од геодетских *Zeitschrift für Vermessungswesen* основан је од Јордана 1872 г. у вези са оснивањем удружења немачких геометара. Ово удружење постоји и данас, али је уврштено у Националсоцијалистички савез немачке технике. До саме своје смрти у 1899 — Јордан је вршио дужност уредника и прикупио око себе већи број еминентних сарадника, као што су *Helmert, Hammer, Reinherz* и др., који су подigli научни ниво часописа веома високо и створили му велики ауторитет између стручних кругова у иностранству. Правац, који је дао Јордан, сачуван је и досада. Садашњи уредник професор *Eggert* припада највиђенијим немачким геодетима.

Наш преглед почињемо од августа месеца о. г.

Heft 15. — Dr. ing. M. Kneissl — Abhängigkeit die Widersprüche in den Laplaceschen-Gleichungen von der Lage und Dimension des gewählten Referenzellipsoides. — (Зависност отступања у једначинама Лапласа од положаја и димензија изабратог референц-елипсоида).

Са повећањем тачности угловних и базисних мерења изникла је могућност да при изравнању првокласне тријангулације води рачуна о условима и малим утицајем на резултате изравнавања. Да би се постигло тачније оријентисање мреже и фиксирање њених тачака на референц-елипсоиду поред угловних и базисних мерења уводи се у изравнавање астрономска мерења за одређивање азимута појединих страна и географских координата појединих тачака мреже. Тако је од чисто геодетске, првокласна тријангулациона мрежа постала астрономо-геодетска.

Градусна мерења у току овог столећа показала су да је за тачнију везу између геоида и референц-елипсоида потребно узимати у обзир податке гравиметријских мерења, са којима се одређује расподела земаљске тежине у реону тријангулације. Гравиметријски подаци омогућавају увођење постојеће хипотезе о геолошком саставу земље у изравнавање. Тријангулација, у којој се узимају у обзир поред геодетских и астрономских још и изостатички елементи, могла би се назвати геодетско-астрономско-геолошка.

Писац чланка расправља питање о тачнијем одређивању отступања у т. зв. Лапласовим једначинама у вези са оријентацијом и положају референц-елипсоида према геонду.

K. Ludemann. Die Verwendung der Schachwaage bei Setzungsmessungen und ihre Genauigkeit. (Хидростатички нивелман при одређивању стабилности грађевина и његова тачност).

Хидростатички нивелман се оснива на мерењу вертикалних отстојања тачака за нивелање од нивоа неке хомогене течности у међусобно везаним судовима намештеним на тачкама. За судове се избирају обично стаклени цилиндри са милиметарском или којом другом поделом међусобно везани неком еластичном цеви. Прибор се обично испуњава хемијски чистом водом. Ма да по идеји необично прост и по првом схватању брз овај нивелман је компликован пре свега због тешкоћа тачног мерења висине нивоа у суду изнад нивелиране тачке, а друго, због утицаја разлике температуре и ваздушног притиска на два крајним тачкама прибора.

Ипак, се још и сада врше опити и испитивања примене овог начина за прецизан нивелман. 1938 г. у Данској хидростатички нивелман био је примењен за висинску везу између Зееланда и Фјуна преко мореуза Велики Белт на раздаљини од 18 км. Судови су били спојени оловном цеви спуштеном у море. Тачност мерења процењена је са 4 мм. На сличан начин изведена је веза нивелмана између Немачке и Данске преко Фермарна Белта на одстојању од 19 км.

Према садашњем стању хидростатички нивелман има примену за грубе одређивање висинских разлика при грађевинским радовима. Ради прецизног одређивања висинских разлика (са тачношћу 0,5 мм) овај нивелман се искоришћује при проучавању стабилности грађевина у облику стабилне мреже цеви више судова на оним тачкама чије се висинско померање проучава на једној или више стабилних тачака.

При крају чланка наведена је обилна литература о расправљаном питању.

Dr. Roquette. Die Rechtsstellung des Öffentlich bestellten Vermessungsingenieurs. — (Правни положај заклетих инжењер-геодета).

У чланку је наведено ново законодавство, које тежи да све геометарске радове укључа у један међусобно повезани систем подређен општедржавним интересима. Даље се расправља о улози геометара у различитим врстама радова који спадају у надлежност заклетих геометара као и о награди за извршени рад.

HEFT 15 — E. Lindenberg — Höhenmessen mit Bosshardt-Zeiss Reduktionstachymeter — (Мерење висинских разлика са Босард-Цајсовим ауторедукционим тахиметром).

При једном трасирању железница на тешком беспутном терену у брдовитом зарашћеном терену био је искоришћен Босхард-Цајсов тахиметар за одређивање висинских разлика на влаку дужине од неких 20 км. Поред описа начина и теоријске анализе грешака писац саопштава резултате извршеног опита, кад је тачност при дуплом (напред и назад) нивелању изишла са квадратичном километарском грешком од $\pm 4,4$ мм.

Dr. Pinkuart — Zur Fehlertheorie der trigonometrischen Punktbestimmung. (Прилог за теорију грешака тригонометријског одређивања тачака).

Расправља се питање уколико је тачна процена тачности линеарног померање тачака из читача праваца и како ће се искористити у ту сврху елипса грешака.

Allgemeine Vermessungs Nachrichten претставља приватно издање фирме Рајса садашње Вихман у Берлину. Један од старијих (покренут 1889) стручних часописа. У почетку је имао, мало више, рекламни карактер. Последњих 5—10 година претворио се је у солидан стручни часопис са више научним карактером. Од прошле године се спојио са фотограметријским часописом „Bildmessung und Luftbild messung“, који је раније излазио уз њега у засебним свескама. Уредник *Kurd Slawik* је један од најватренијих присталица национал-социјалистичког режима.

Nr 14 — Свеска је посвећена фотограметријским чланцима.

Dr.-Ing. Max Nagel — *Kompensation der regelmässigen Bildwanderung bei Luftbildaufnahmen durch mechanische Nachführen der Aufnahmekammer.* (Компензација систематског мерења слике при ваздушном снимању помоћу механичког померања фотографске коморе).

Направа за овакво померање претставља осу управно положену на правац лета око које се комора нагиба за време експозиције са брзином сразмерном брзини лета.

Prof. Dr.-Ing. R. Finsterwalter. *Die neue Alpenvereinskarte der Stubaiier Alpen.* (Нова карта алпског удружења за Stubaiier Alpen)

Ситуација за израду карте је снимљена земаљском фотограметријом. Даје детаље о изради и садржини карте.

РАСПИС МИНИСТАРСТВА ПРАВДЕ БР. 18903 ОД 11 МАЈА 1940 О ДУЖНОСТИМА И ПРАВИМА КАТАСТАРСКИХ ОРГАНА КАО СУДСКИХ ВЕШТАКА

Бр. 17628/V од 23 јула 1940

Банском финансијском равнатељству — Отсеку за катастар и државна добра, свима финансијским дирекцијама — отсецима за катастар и државна добра и свима катастарским управама

Министарство правде у споразуму са Министарством финансија издало је распис под бр. 18903 од 11 маја 1940, упућен свима претседништвима апелационих судова с тим, да се исти распис достави свима подручним судовима.

Поменути распис говори о правима и дужностима катастарских органа као судских вештака, а пошто је он у вези са расписом овога Министарства бр. 19645/V од 13 јуна 1939 („Финансијски зборник“ бр. 27/1939), то се исти саопштава особљу преко „Финансијског зборника“ да би се оно с њим упознало и истога се придржавало у својству судских вештака.

Текст поменутог расписа Министарства правде гласи:

„Претседништво једног подручног апелационог суда а поводом различитог схватања законских прописа у погледу дужности и права катастарских геометара као судских вештака доставило је Министарству правде са својим исцрпним мишљењем питања:

1) јесу ли катастарски геометри дужни да се одазову позиву суда да вештаче у појединим грађанским споровима и ако јесу, ко сигнира извесног геометра за вештака;

2) ко и у ком износу одређује полагање предујма за геометрово вештачење, те кад се тај износ има да положи;

3) да ли се тај предујам има да положи код суда или код односне пореске управе;

4) када и у ком износу се исплаћује аконтација катастарском геометру као судском вештаку и

5) ко, када и по којим прописима одлучује о исправности зарачуна-тих трошкова око вештачења.

Министарство правде узело је у оцену односно мишљење поменутог апелационог суда и нашло је да је оно потпуно правилно. О томе мишљењу прибављена је и сагласност Министарства финансија — Одељења ката-стра и државних добара, које је својим актом од 2 марта 1940 бр. 6986/V обавестило ово Министарство да се потпуно слаже са тим мишљењем. Како је то мишљење опште природе и од важности за све судове, то се оно до-ставља Претседништву да са истим упозна све своје подручне судове.

Односно мишљење гласи:

„Ад 1) Катастарски геометри дужни су да се одазивају на позиве суда ради вештачења у грађанским споровима, јер им ту обавезу изречно прописује одредбе §§ 447—463 Грпп. Међу овим нарочито долази до изражаја пропис § 449 Грпп., јер он прописује обавезу вештачења као и случајеве када је катастарски геометар као државни службеник ослобођен те дужности. Треба овом приликом нарочито истаћи и то, да ови прописи Грпп. важе у погледу катастарских геометара као судских вештака само онда, ако они за сваки конкретни случај вештачења претходно издејствују у смислу прописа чл. 48 Правилника VII део II одељак бр. 1437 до 15 јануара 1930 одобрење надлежне финансијске дирекције. Без тога одобрења судови их не могу позивати, нити против њих у случају неодазивања по-зиву суда примењивати никакве законске санкције у циљу присиљавања.

Што се тиче питања: ко одређује катастарског геометра ад персонам за судског вештака кад их има више на служби у једној катастарској управи, треба имати у виду да суд на основу § 447 Грпп. по претходном саслушању парничних странака има пуну слободу у избору и постављању вештака. Но те слободе закон не даје без сваког ограничења ни суду, јер му слободу одлучивања у томе питању оставља само у толико и само онда „ако посебне околности не захтевају што друго“. Ту, дакле у тим по-себним околностима лежи ограничење слободе суда у избору и постављању вештака уопште.

Ову мисао закон нарочито подвлачи у § 449 ст. 3 Грпп. у погледу оних вештака који су јавни намештеници. Јер тај законски пропис наређује суду да таквог вештака из јавне службе има да разреши од дужности вештачења поред других случајева наведених у § 449 ст. 2 Грпп. „и онда кад им старешине из службених обзира забране да раде као вештаци“.

Да и геометри катастарских управа спадају у јавне намештенике о којима говори § 449 ст. 3 Грпп. није потребно истицати.

Овакви геометри као и сви државни службеници подвргнути су у погледу дисциплине прописима Ч. з. и других закона који уређује њихове службене односе према странкама и претпостављеним им властима (шефу управе, финансијској дирекцији и Мин. финансија).

Кад ће наступити случај немогућности (ма са ког разлога она дола-зила) вештачења једном геометру из службених обзира, то питање није

лато у оцену суду, а не спада или бар не спада увек у надлежност ни одређеном геометру-вештаку да о њему одлучује. Оцена тога питања припада претпостављеном старешини геометрова надлештва, који је по закону одговоран за рад и ред свога надлештва и који врши распоред рада у њему према службеним обзирима.

У томе су управо и садржане оне „посебне околности“ из § 447 Грпп. које при постављању вештака за сваки конкретни случај стављају суду границу у слободи одлучивања.

То је уосталом и само по себи разумљиво. Јер би у противном случају суд долазио у положај неке надређене власти и према неком другом државном надлештву где му то право не даје закон уопште. То би се напосокот противило и начелу поделе државне власти Уставом зајемчене.

Зато, у циљу избегавања евентуалних сличних сукоба приликом сваког конкретног случаја треба поступати на следећи начин:

- 1) или усмено се споразумевати са шефом катастарске управе о личности вештака, пре него ли га закључком на рочишту донешеном именује;
- 2) или пак по претходном саслушању странака закључком на рочишту вештачење геометром катастарске управе само начелно одредити но с тим, да му катастарска управа достави име вештака.

Наравно у том случају треба накнадно у закључку о рочишту за увиђа на коме ће се извести вештачење, означити име геометра; јер ће суд тада бити у могућности да то учини. При томе суд ће имати да води обзира и о пропису чл. 48 Катастарског правилника VII/II од 15 јануара 1930 и осталим његовим прописима.

Овакав поступак суда не би био противан ни одредби § 447 Грпп., јер суд према томе пропису није у избору вештака везан за предлог парничара.

Ад 2) У овом питању важи принцип да полагање предујма наређује она власт код које катастарски геометар као вештак има да вештачи у извесном предмету. На томе гледишту стоји пропис §-а 461 у вези §§-а 443 и 428 Грпп. кад је та власт суд.

По истим тим прописима суд за сваки случај ин конкретно држећи се законских прописа одређује висину тога предујма. Колика је та висина, то одређује пропис § 461 Грпп. По овој одредби унапред одређена и положена сума треба да толико износи да се њоме „измире трошкови око извођења доказа вештацима“. Суд при примени овога прописа на основу обима самога предмета вештачења израчунава: колико ће по даљинару износити дужина пута до места увиђаја и назад, те колико ће трајати путовање с обзиром на дужину пута и трајање рочишта на лицу места. Затим на тај рачун вероватности примењује одговарајуће прописе Уредбе о накнади путних и сеобних трошкова државних службеника грађанског реда бр. 84600/I од 12 децембра 1931 са каснијим њеним изменама и допунама и долази до оне своте која ће вероватно моћи да покрије вештакове трошкове и награду за труд. Слично у овом питању одеђује и пропис чл. 23 ст. 6 цитиране Уредбе бр. 84600/I-1931.

Да висину трошкова, па доследно томе и њихов предујам треба обрачунавати по одредбама Уредбе бр. 84600/I-1931 то изречно наређује новелисани текст чл. 50 цитираног Правилника VII део II одељак бр. 1437 од 15 јануара 1930.

До кога момента треба да се положи предујам, то не наглашују изречно прописи §§ 461 443 и 428 Грпп. То питање не решава ни чл. 23 Уредбе о накнади путних трошкова за службена путовања судских службеника која су извршена у интересу и о трошку приватне странке а на њен захтев од 29 марта 1929 бр. 25190-У 182 №, и поред таквог стања ствари само се по себи разуме већ из самог израза „предујам“ да он треба да буде положен пре поласка судске комисије на вештачење. Јер у противном случају има места примени прописа § 428 ст. 1 Грпп. против оне странке по чијем је предлогу закључен доказ вештачењем. Из одредбе чл. 23 ст. 6 цитиране Уредбе бр. 84600/1-1931 пак дао би се извести закључак да се тај предујам, уколико се он односи на катактарске геометре, има да положи на 14 дана пре вештачења. Но без обзира на све ове прописе то питање и није од нарочите важности. Главнио је да предујам буде вазда положен бар на толико времена пре заказаног рочишта за увиђај да би судска комисија могла без задоцњења кренути на пут и у одређени час отпочети рочиште на лицу места.

Ад 3) Пошто је суд она власт која у грађанским споровима одређује у границама закона вештачење и висину предујама како за оне судске особе које учествују у увиђају, тако и за катастарског геометра као судског вештака, то се тај предујам има увек да положи код парничког суда. Тако уосталом прописује § 4 Уредбе о судским оставама и § 223 Сп. означајући депозитним местом за полагање новца одређеног за судске комисије касу суда.

Пропис чл. 89 цитираног Правилника VII део II одељак бр. 1437 од 15 јануара 1930 не може овде да дође до примене. Јер по њему је пореска управа депозитно место за новац само онда када комисију тражи сама странка без посредовања суда и као таква полаже предујам.

Ад 4) Ово питање решила је одредба чл. 42 Уредбе бр. 84600/1-1931. Овде ваља истаћи још само то, да исплата аконтације катастарском геометру уколико се она ин конкретно исплаћује после извршеног путовања треба да уследи одмах по извршеном путовању, јер предујам је и положен у том циљу да се њиме вештаку омогући путовање. А омогућиће му се само онда, кад он буде у могућности да вазда без закашњења измири своје обавезе према трећим лицима, настале услед односног путовања.

Ад 5) По чл. 26 цитиране Уредбе бр. 25190-У 182 од 29 марта 1929 парнични суд одлучује о исправности зарачунатих трошкова путовања судских службеника. Рачуни о трошковима таквог путовања морају се у смислу чл. 24 ове Уредбе предати суду најкасније за три дана по извршеном путовању с тим, да по чл. 25 исте Уредбе у рачуну мора да се назначи час кад је службеник кренуо на пут, кад је рад на рочишту почео и кад је завршен, те када се је службеник вратио у место свога службовања. Поред тога имају се у том рачуну „навести а по потреби и засведочити оне сколности које су одлучне за утврђивање трошкова“. Напокон старешина суда има на самом акту да засведочи „да постоје оне претпоставке за дознаку трошкова које су по важећим прописима потребне“.

Како цитирана Уредба ставља у надлежност пресудног суда одлучивање о исправности зарачунатих трошкова судских службеника, исто тако по смислу новелисаног чл. 49 Правилника VII део II одељак бр. 1437 од 15 јануара 1930 тај исти суд одлучује о исправности зарачунатих путних рачуна катастарског геометра као судског вештака кадгод је путовање у циљу вештачења извршено у интересу и о трошку приватне странке а на

њен захтев. Према томе је после новеле овога прописа цитираног Правилника отпала потреба да парнични суд чека преглед и одобрење путног рачуна катастарског геометра са стране надлежне финансијске дирекције — како је то било прописано овим чланом пре његова новелисања.

Према томе аналогно поступку који важи за судске службенике, катастарски геометар као судски вештак има у погледу свога путног рачуна да поступи у свему у смислу прописа чл. 25 Уредбе бр. 25190-У 182 од 29 марта 1929 каогод и судски службеник. И њему у мислу чл. 26 те Уредбе парнични суд разматра путни рачун и одлучује о исправности зарачунатих трошкова.

Но, иако парнични суд разматрање рачуна и одлучивање о исправности зарачунатих трошкова катастарских геометара као судских вештака врши по одредбама горе цитиране Уредбе, ипак он висину тих трошкова не обрачунава у смислу прописа те Уредбе, већ их одмерава — како је то наглашено горе под 2) по прописима Уредбе бр. 84600/1 од 12 децембра 1931. Ово стога, што то изречно прописује новелисани чл. 50 Правилника VII део II одељак бр. 1437 од 15 јануара 1930. То је уосталом прописао и првобитни (пре новеле) текст овога прописа цитираног Правилника, само је он рачунао катастарском геометру поред путних трошкова по цитираној Уредби још и припадљности геометрове за цело време путовања, од којих су припадљности за један дан, који износе 1/30 месечне плате, припадале држави. Међутим, новелисани текст све ове припадљности, па и оне које су припадале држави у 1/30 месечне плате геометрове, укида и оставља само оне ставке које прописује Уредба бр. 84600/1- 1931“.

В Е С Т И

† БРАНКО КЕПЧИЈА

Несретним случајем утопивши се у реци Врбасу заврши живот један од млађих наших другова.

Пок. Бранко Кепчија и ако је мало времена био у нашој средини учинио је толико, да ће нам остати у најлепшој успомени.

Миран, тих, подузетан а на послу необично вредан обећавао је, да ће својим радом и здравом нашом народном кордунашком бистрином и издржљивости у многоме задужити струку и друштво. Након двије године проведене на служби у Одељењу катастра напушта државну службу и посвећује се цивилној пракси, чиме је дао видан доказ о својим способностима и жељом за самосталним деловањем.

Но неумитна судбина отрже га од његових најдражих и из наше средине, но успомена на нашег младог друга пок. Бранка Кепчију као и његов потсмешљиви лик остаће међу нама док и ми не поћемо један

за другим вјечним путевима.

Нека би ово пар речи била на утеху његовим најближима а са наше стране воштаница на његовој свежој хумци.

УНАПРЕЂЕЊА

Решењем Министра финансија унапређени су у Министарству финансија — Одељењу катастра и држ. добара за катаст. геометре 8 групе: Ковачевић Гојко, Спремић Бошко, Бранковић Миодраг, Николић Станиша, Павловић-Белевић Димитрије, Крзић Мехмед, Мерзел Франц, Булатовић Раде, Милојковић Драгослав, Миловановић Момчило, Ружић Крста, Костић Михајло и Петар Јосип, катастарски помоћни геометри девете групе истог Одељења.

ПОСТАВЉЕЊА

Решењем Министра финансија постављени су у Министарству фи-

нансија — Одељењу катастра и држ. добара за катаст. помоћне геометре 9 групе: **Аврамовић Ранко**, **Рестак Славко**, **Илић Љубомир**, **Милошевић Љубомир**, **Спасојевић Сава**, **Николић Јордан**, **Матовић Миљко**, **Поповић Војин**, **Чурашев Никола**, **Ружевић Петар**, **Старчевић Јосип** и **Вишекрун Бранко**, чиновнички приправници од девете положајне групе истог Одељења.

ПРЕМЕШТАЈИ

У име Н. В. Краља указом Краљевских Намесника, на предлог Министра финансија премештен је у Вардарску финансијску дирекцију у Скопљу **Плацеријан Оскар**, виши кат. инспектор V групе из Дунавске финансијске дирекције у Новом Саду, по потреби службе.

Решењем Министра финансија премештени су: У кат. управу у Прилепу **Парнацијевић Димитрије** из

кат. управе у Струмици; у кат. управу у Струмици **Чучковић Тодор** из кат. Управе у Прилепу; у кат. управу у Прњавору **Махмудџеаић Џемал** из кат. управе у Ужицу; у финансијску дирекцију у Бањој Луци **Терзић Хусеин** из кат. секције у Суботици; у кат. управу у Зеници **Цакелић Љубомир** из кат. управе у Чајничу; у кат. управу у Зеници **Тринки Давид** из катаст. секције у Сјеници; у Одељење катастра и држ. добара у Београду **Хамзић Хивзија** из кат. управе у Зеници — сви по потреби службе; — у Дунавску финансијску дирекцију у Н. Саду **Дивљак Душан** из кат. управе у Сомбору; у кат. управу у Марибору **Лорбер Мирослав** из кат. управе у Љубљани; у катаст. управу у Љутомеру **Пинтер Алберт** из кат. управе у Мурској Суботици и у катаст. управу у Бихаћу **Мицић Сакиб** из кат. управе у Бос. Градишки — сви по молби.

ИСПРАВКА ШТАМПАРСКЕ ГРЕШКЕ

У чланку г Душана С. Кривокапића објављеном у трећем броју нашег Гласника, поткрале су се извесне грешке које читаоца могу да доведу у забуну.

На страни 206 стоји „Крајем 20 века“ уместо „Крајем 19 века“. На страни 213 стоји „Орел је сигуран ± 0.5 м“, уместо: „Орел је сигуран да се помоћу његове методе катастарски може снимати с тачношћу $+ 0.5$ м.“

Власник за главну управу: Радић Лука, Ломина 41

Одговорни уредник: Милачић Димитрије — Мајке Јевросиме 48

Штамп. „Светлост“, Б. Михајловић и друг Београд, Адм. Гепрата 103. — Тел. 29-729